

Symbolická reprezentace dětství**v současné kultuře a médiích**

(Home Alone As a Way of Life)

Kincheloe ve svém textu zmiňuje, že pouze polovina amerických dětí žije se svými sezdanými rodiči. Předpovídá také, že v jednadvacátém století takových dětí bude už jen jedna třetina. Současně roste rozvodovost a neustále se zvyšuje počet neúplných rodin. Klesá stabilita rodin a rodinné vzorce se významně proměňují. Zároveň s tím se mění role matky a otce (v neúplných rodinách zastupitelná), což se odráží také ve vztahu k dětem. Vztah k dětem negativně ovlivňují rostoucí požadavky na pracovní nasazení a flexibilitu rodičů. Výsledkem tohoto procesu je fakt, že rodiče mají neustále méně času na výchovu a na péči o své potomky.

Druhou stranou tohoto vývoje je zvyšující se nezávislost a soběstačnost dětí, které přestávají své rodiče potřebovat, protože jim nezbylo nic jiného než se naučit o sebe postarat samy. V jejich blízkosti totiž obvykle nebyl nikdo, kdo by to udělal. Kincheloe tyto děti nazývá generací „home aloners“. Tyto děti zvládají spoustu věcí, které ani někteří dospělí nedokáží. V prostředí počítačů, internetu, televize, videa a spotřební elektroniky jsou jako doma.

Rozpad tradičních rodinných vzorců a hodnot spolu s proměnou pracovního prostředí mají za následek vznik nového fenoménu „postmoderního dítěte“. Z hlediska reprodukce společnosti však můžeme tento jev považovat za jednu z adaptačních strategií na měnící se podmínky, v nichž tyto děti vyrůstají. Tyto děti se naučí spoléhat samy na sebe a již nepotřebují ke svému životu nikoho, neboť všechny situace si vyřeší samy. Jakým větším potenciálem by měly disponovat v neustále se měnícím prostředí nejistoty, ať už v partnerských vztazích nebo na poli práce? Získají tak predispozice stát se dobrými zaměstnanci (ovšem za předpokladu, že budou mít individuální zaměstnání s širokým polem působnosti) a spotřebiteli.

Problém však pravděpodobně nastane v jejich osobním životě. Tyto děti se nenaučí, jak lze navázat s ostatními (ať už s rodiči, sourozenci nebo dalším příbuzenstvem, ale i s vrstevníky) uspokojivé citové vztahy. A pokud už se jim podaří nějaký vztah navázat, bude jim zřejmě činit potíže si tento vztah udržet. Tím se utváří prostor pro reprodukci strategie neúplných rodin a osamělých rodičů. A také prostor pro větší zastoupení neurotiků v populaci. Mnohdy se tyto děti mohou cítit osamělé a nepochopené a mohou mít na sebe nerealistické nároky.

Vraťme se však k příkladu Kevina a rodiny McAlisterových. Nemyslím si, že by se z tohoto filmu jednoznačně usoudit, že Kevin býval stále „doma sám“ a že tedy situace, kdy ho rodina zapoměla doma, když jela na dovolenou, je standardní. Dovedu si docela dobře představit, že příprava na dovolenou s sebou v rodině přinesla všeobecné napětí, které mělo za následek unáhlené reakce patrné při rozhovoru Kevina s matkou, kdy Kevin říkal, že by chtěl jinou rodinu, a matka mu odpověděla, že se mu to třeba splní. Tato reakce nemusí být nutně výsledkem špatného vztahu mezi chlapcem a jeho rodinou. A to, že mezi spoustou dětí (pokud si správně pamatuji, Kevin měl další tři sourozence a také s McAlisterovými jel strýc s celou svou rodinou) se opravdu mohlo stát, že si nevšimli, že v autě není. Pravda, že si toho nevšimli ani na letišti už zvláštní je (ale o čem by jinak tento film byl).

Taky si dovedu představit Kevinovu radost, když zjistil, že všichni opravdu odjeli a že je v celém domě sám. Musím přiznat, že způsob, jakým válčil s lupiči a jak je dokázal odrovnat, byl vskutku důmyslný. A také musím uznat, že byl Kevin abnormálně (na svůj věk) vynalézavý, samostatný a odvážný. Nelze však nezaznamenat, že se v závěru filmu na svou rodinu těšil, stejně jako jej ráda viděla jeho navrátivší se rodina. Tvrdit, že o něj neměli kromě matky, která se z tohoto nedopatření hodně obviňovala, starost, by bylo zavádějící. Jak by to však dopadlo, kdyby vedle matky začal hysterčit i otec Kevina (a s největší pravděpodobností by ani Kevinovi sourozenci, strýc, teta, bratřenci a sestřenice nezůstali pozadu), a jak by se celá rodina dostala domů zpátky za Kevinem? Asi jen stěží. Myslím, že panu McAlisterovi tak nelze vyčítat, že si zachoval chladnou hlavu.

Srovnáme-li obě interpretace filmu *Sám doma* (mou a Kincheloeovu), dojdeme k závěru, že v tomto filmu se dá najít mnohé. Tím však nechci bagatelizovat možnosti a hrozby, které s sebou koncept postmoderního dítěte a generace „home aloners“ přináší. Otázkou však zůstává nakolik je tento fenomén ve společnosti zastoupen – zda se jedná o běžný jev nebo jen o marginalizovanou skupinu dětí.